

International Conference on Education, Psychology and Humanities

Hosted Online from Moscow, Russia

Date: 28th April, 2026

Website: <https://econferencia.com>

ONA TILI DARSLARIDA O‘QUVCHILARNING IJODIY FIKRLASH QOBILIYATINI RIVOJLANTIRISHDA INTERFAOL METODLARNING O‘RNI

Shokirova Xonzodabegim Shavkat qizi

Nizomiy nomidagi O‘zbekiston Milliy pedagogika universiteti

Filologiya fakulteti 4-kurs talabasi

D. Avezova

Ilmiy rahbar: o‘zbek tili va adabiyoti kafedrası o‘qituvchisi

Annotatsiya

Mazkur maqolada ona tili darslarida o‘quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishning ahamiyati, pedagogik-psixologik asoslari hamda zamonaviy metodlari tahlil qilinadi. Shuningdek, yozma ishlar, ijodiy topshiriqlar va innovatsion texnologiyalar orqali o‘quvchilarning tafakkurini rivojlantirish yo‘llari yoritiladi.

Аннотация:

В данной статье анализируются значение развития творческого мышления учащихся на уроках родного языка, его педагогико-психологические основы, а также современные методы. Кроме того, освещаются пути развития мышления учащихся посредством письменных работ, творческих заданий и инновационных технологий.

Abstract:

This article analyzes the importance of developing students' creative thinking skills in native language lessons, its pedagogical and psychological foundations,

International Conference on Education, Psychology and Humanities

Hosted Online from Moscow, Russia

Date: 28th April, 2026

Website: <https://econferencia.com>

as well as modern methods. It also highlights ways to enhance students' thinking through written assignments, creative tasks, and innovative technologies.

Kalit so‘zlar. Ijodiy fikrlash, ona tili ta’limi, innovatsion metodlar, yozma ishlar, tafakkur, interfaol usullar, kompetensiya.

Ключевые слова: творческое мышление, обучение родному языку, инновационные методы, письменные работы, мышление, интерактивные методы, компетенция.

Keywords: creative thinking, native language education, innovative methods, written assignments, thinking, interactive methods, competence.

Bugungi globallashuv davrida ta’lim tizimi oldiga qo‘yilayotgan eng muhim vazifalardan biri — o‘quvchilarda ijodiy va mustaqil fikrlash ko‘nikmalarini shakllantirishdir. Ayniqsa, ona tili fanining bu boradagi o‘rni beqiyosdir, chunki til inson tafakkurining asosiy ifoda vositasi hisoblanadi. Til orqali inson borliqni anglaydi, o‘z fikrini ifodalaydi va jamiyat bilan muloqotga kirishadi. Mamlakatimizda ta’lim sifatini oshirishga qaratilgan islohotlar natijasida o‘quvchilarning kreativ fikrlashini rivojlantirish dolzarb masalaga aylandi. Prezidentimiz Sh.M.Mirziyoyev ta’kidlaganidek, zamonaviy ta’lim tizimi ijodkor, mustaqil fikrlaydigan yoshlarni tarbiyalashga xizmat qilishi lozim. Shu jihatdan qaraganda, ona tili darslari nafaqat til o‘rgatish, balki tafakkurni rivojlantirish vositasi sifatida ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Ijodiy fikrlash — bu muammolarga yangicha yondashish, noodatiy g‘oyalar ilgari surish va mavjud bilimlarni yangi shaklda qo‘llay olish qobiliyatidir. Psixologik nuqtai nazardan ijodiy fikrlash divergent tafakkur bilan bog‘liq bo‘lib, u bir

International Conference on Education, Psychology and Humanities

Hosted Online from Moscow, Russia

Date: 28th April, 2026

Website: <https://econferencia.com>

muammoga bir nechta yechim topish imkonini beradi. Bu ko'nikma o'quvchilarning nafaqat o'qish jarayonida, balki kundalik hayotida ham muhim ahamiyat kasb etadi. Ijodiy fikrlash orqali o'quvchi mustaqil qaror qabul qiladi, muammolarni samarali hal etadi va o'z fikrini erkin ifodalaydi. Shuningdek, bu qobiliyat o'quvchilarda tashabbuskorlik, moslashuvchanlik va yangilikka intilish kabi sifatlarni ham shakllantiradi.

Ona tili darslari o'quvchilarning nutqiy va tafakkuriy faoliyatini rivojlantirishda asosiy fanlardan biri hisoblanadi. Bu darslarda matn yaratish, fikrni bayon qilish, tahlil qilish, umumlashtirish kabi faoliyatlar orqali ijodiy fikrlash shakllanadi. Ayniqsa, matn ustida ishlash jarayonida o'quvchi voqealarni tahlil qiladi, qahramonlarga baho beradi va o'z munosabatini bildiradi. Bu esa uning analitik va ijodiy tafakkurini rivojlantiradi. Biroq ayrim hollarda darslarda faqat yodlashga asoslangan topshiriqlarning ustunligi o'quvchilarning ijodiy fikrlashiga to'sqinlik qiladi. Shu sababli dars jarayonini zamonaviy talablar asosida tashkil etish, interfaol va ijodiy topshiriqlarni keng qo'llash muhim hisoblanadi.

Ona tili darslarida yozma ishlar o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. Insho yozish, hikoya tuzish, berilgan so'zlardan matn yaratish, hikoyani davom ettirish kabi topshiriqlar o'quvchilarning tasavvurini kengaytiradi, mantiqiy fikrlashini rivojlantiradi hamda nutq boyligini oshiradi. Masalan, hozirgi kundagi ijtimoiy muammolarni esse shaklida yozish topshirig'i o'quvchini hayotiy voqealar ustida fikr yuritishga, ularni tahlil qilishga va o'z nuqtai nazarini asoslashga o'rgatadi. Bundan tashqari, tasviriy matnlar tuzish, dialog yaratish yoki muayyan mavzu asosida kichik hikoya yozish kabi topshiriqlar o'quvchilarning fantaziyasini rivojlantiradi.

International Conference on Education, Psychology and Humanities

Hosted Online from Moscow, Russia

Date: 28th April, 2026

Website: <https://econferencia.com>

Zamonaviy ta'lim jarayonida innovatsion metodlardan foydalanish ijodiy fikrlashni rivojlantirishning muhim sharti hisoblanadi. Xususan, "aqliy hujum", "klaster", "sinkveyn", "rol o'ynash" kabi metodlar o'quvchilarning darsdagi faolligini oshiradi, ularni mustaqil fikr yuritishga undaydi va ijodiy yondashuvni shakllantiradi. "Aqliy hujum" metodida o'quvchilar muayyan muammo yuzasidan erkin fikr bildiradilar, bu esa ularda erkin tafakkurni shakllantiradi. "Klaster" metodi esa tushunchalar o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlashga yordam beradi. "Sinkveyn" usuli orqali o'quvchilar qisqa va aniq ifodalar yordamida o'z fikrlarini bayon qilishni o'rganadilar. Ushbu metod orqali o'quvchilar mavzuni umumlashtirish, asosiy g'oyani ajratib ko'rsatish va uni strukturaviy tarzda bayon etishni o'rganadilar. Quyida sinkveyn metodining tuzilishi keltirilgan:

Qator	Tuzilishi	Misol
1-qator	1 ta ot	Til
2-qator	2 ta sifat	Boy, go'zal
3-qator	3 ta fe'l	Ifodalaydi, boyitadi, rivojlantiradi
4-qator	4 so'zdan iborat gap	Til millatning asosidir
5-qator	1 ta sinonim	Meros

"Rol o'ynash" o'quvchilarning hayotiy vaziyatlarni tasavvur qilish va ularga mos ravishda harakat qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bu borada darslarda multimedia vositalari, interaktiv platformalar va elektron resurslardan foydalanish o'quvchilarning qiziqishini yanada oshiradi. Axborot texnologiyalari asosida tashkil etilgan darslar vizual va eshitish orqali qabul qilishni kuchaytiradi, bu esa bilimlarning mustahkam o'zlashtirilishiga olib keladi. Shu bilan birga, raqamli vositalar yordamida o'quvchilar mustaqil izlanish olib borish, ma'lumotlarni tahlil qilish va xulosa chiqarish ko'nikmalariga ega bo'ladilar.

International Conference on Education, Psychology and Humanities

Hosted Online from Moscow, Russia

Date: 28th April, 2026

Website: <https://econferencia.com>

Xulosa qilib aytganda, ona tili darslarida o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish ta'limning eng muhim yo'nalishlaridan biridir. Bu jarayon orqali o'quvchilar mustaqil fikrlaydigan, ijodkor va zamonaviy shaxs sifatida shakllanadi. Ijodiy fikrlashni rivojlantirish uchun interfaol metodlardan foydalanish, yozma ishlarni keng qo'llash va innovatsion texnologiyalarni joriy etish zarur. Shu asosda tashkil etilgan ta'lim jarayoni o'quvchilarning kelajakda raqobatbardosh mutaxassis bo'lib yetishishiga xizmat qiladi.

Adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning murojaatnomalari
2. Mavlonova R., To'xtaxo'jayeva M., Pedagogik texnologiyalar, 2022
3. G'oziyev E.G'. Tafakkur psixologiyasi. - T.: O'qituvchi, 1990. - 185 b.
4. Jamoliddinova S., Pedagogika asoslari, 2021
5. Ishmuhamedov R.J. Innovatsion texnologiyalar yordamida ta'lim samaradorligini oshirish yo'llari. -T.: Nizomiy nomidagi TDPU, 2005.
6. Xusainova, D., & Tursunov, B. "Ta'lim texnologiyalari va innovatsion metodlar." Tashkent: O'qituvchi. 2020-y